

Kebebasan dalam asas pembentukan negara

PEMIKIRAN
DEN

TUNKU ZAIN AL-'ABIDIN

KITA telah melihat di seluruh dunia bagaimana naratif yang berbeza telah dilakukan untuk menerangkan dan menangani pelbagai krisis ketidakstabilan politik, ketidaktentuan ekonomi, peningkatan ketidakadilan dan gaji yang rendah.

Seperti yang kita lihat di Malaysia dalam pilihan raya baru-baru ini, parti-parti politik menggunakan gabungan hujah ideologi, slogan populis dan personaliti dominan untuk menyampaikan mesej mereka dan sudah tentu kita telah melihat bagaimana isu 3R iaitu kaum, agama dan royalti telah digunakan oleh kedua-dua pihak.

Slogan semasa kerajaan yang telah kita lihat dengan banyaknya terutama dalam tempoh antara Hari Merdeka dan Hari Malaysia, ialah 'Malaysia Madani', menggantikan pelbagai slogan pentadbiran terdahulu: Keluarga Malaysia, Malaysia Prihatin, Malaysia Baharu, 1Malaysia, Islam Hadhari dan Wawasan 2020 (Saya pasti sebahagian daripada slogan ini meninggalkan memori yang lebih kuat berbanding yang lain).

'Madani' merupakan akronim kepada nilai teras kemampuhan, kesejahteraan, daya cipta, rasa hormat, keyakinan dan ihsan - tetapi walaupun dalam bahasa Melayu, ia memerlukan kreativiti tinggi untuk mendapatkan 'Madani'.

Terdapat empat agenda iaitu menumpukan kepada proses penyelesaian masalah, memenuhi keperluan negara, mewujudkan masa depan yang aman dan makmur, dan memenuhi potensi rakyat dan negara. Nilai dan agenda ini seterusnya menyasarkan lapan domain ekonomi dan kewangan, perundangan, institusi, pendidikan, komuniti, budaya, bandar dan luar bandar.

Jika kita selidiki lebih mendalam, sudah pasti terdapat pelbagai jenis matriks dan sasaran terperinci yang akan dirumuskan oleh penjawat awam dan (kemungkinan besar) pakar runding yang dibayar mahal berkenaan dengan Kementerian dan jabatan tertentu untuk memberikan keseluruhan konsep ini dan dibentangkan secara ringkas. Banyak infografik dan jargon korporat menafikan hakikat bahawa cabaran inisiatif sedemikian adalah untuk menggembirakan semua orang.

Kita harus melihat kembali pendekatan masa lalu untuk mencari contoh yang lebih eksplisit dan berideologi.

Sambutan Hari Kebangsaan wajar dijadikan pemangkin untuk menyatukan rakyat di negara ini. - *Gambar hiasan*

Syukurlah terdapat satu legasi yang berulang kali digunakan terutamanya semasa sambutan Hari Kebangsaan. Hal ini adalah bacaan Rukun Negara termasuk bahagian pertamanya yang terkenal menggunakan perkataan *liberal* - selepas Negaraku dinyanyikan.

Pada Khamis lalu di Negeri Sembilan, seperti yang berlaku selama bertahun-tahun, Menteri Besar mengetuai orang ramai dalam ikrar Rukun Negara (dengan setiap prinsip diselangi dengan tembakan artileri yang cukup kuat), dan saya gembira melihat ahli pembangkang baharu di Dewan Undangan Negeri juga mengambil bahagian.

Di bahagian lain Semenanjung Malaysia, terdapat keraguan bahawa kerajaan negeri akan menerima pakai tema rasmi kerajaan Persekutuan.

Sementara itu di Borneo, terdapat penegasan semula Hari Sabah, untuk memperingati pemerintahan sendiri (tetapi bukan secara teknikal 'kemerdekaan' - bergantung kepada siapa yang anda bercakap) di Borneo Utara pada 31 Ogos 1963.

Amat malang sekali, sambutan hari perpaduan utama negara mengheret kita dalam kancah perpecahan. Syukurlah jurang 16 hari menjelang Hari Malaysia memberi peluang ekonomi yang besar untuk perniagaan.

Antara lima prinsip Rukun Negara, dua konsep utama dirujuk dengan nama, 'Kesetiaan kepada Raja dan Negara' merujuk kepada institusi Yang di-Pertuan Agong (dan merangkumi Majlis Raja-Raja dan raja-raja setiap negeri). Dan 'Keluhuran Perlembagaan' bermaksud bahawa Perlembagaan

“Antara lima prinsip Rukun Negara, dua konsep utama dirujuk dengan nama, 'Kesetiaan kepada Raja dan Negara' merujuk kepada institusi Yang di-Pertuan Agong (dan merangkumi Majlis Raja-Raja dan raja-raja setiap negeri). Dan 'Keluhuran Perlembagaan' bermaksud bahawa Perlembagaan Persekutuan negara kita yang mentakrifkan institusi dan proses negara kita, dalam konteks persekutuan Malaysia.”

Persekutuan negara kita yang mentakrifkan institusi dan proses negara kita, dalam konteks persekutuan Malaysia.

Saya sibuk menerangkan perkara ini pada minggu ini, kerana begitu ramai perwakilan antarabangsa berada di Kuala Lumpur menghadiri tiga persidangan di mana Institut Demokrasi dan Hal Ehwal Ekonomi (IDEAS) telah terlibat: Persidangan Islam and Liberty Network Conference, Asia Liberty Forum, serta Liberalism Conference.

Walaupun di Malaysia, *liberty* (kebebasan) dan *liberal* telah menjadi kata-kata kotor, saya merasa tenteram dapat bertemu pendokong ideologi ini dari negara-negara jiran Asia yang majoriti rakyatnya Muslim dan bukan sa-

haja memahami bahawa idea-idea seperti itu bermanfaat, tetapi sebenarnya mengagumi kita kerana pada awal negara ini diisytiharkan oleh Tunku Abdul Rahman dengan persetujuan Raja-Raja, sebagai "negara demokrasi berdaulat yang diasaskan atas prinsip kebebasan dan keadilan." Hal ini berbeza dengan banyak negara lain yang lahir dalam pemerintahan diktator komunis atau tentera.

Malangnya, saya perlu memaklumkan kepada rakan-rakan antarabangsa baharu saya bahawa beberapa generasi politik telah memesongkan visi itu.

Hari ini, ahli politik sama ada secara aktif mengeksploitasi - atau sekurang-kurangnya mendapati diri mereka terpaksa terlibat dalam - retorik yang memecahbelahkan kaum dan agama.

Apabila masyarakat menjadi semakin terpolarisasi, hal ini memberikan lebih ketenteraman kepada pelampau. Ia akan menjadi lebih sukar untuk mencipta slogan kerajaan yang menggembirakan semua orang (yang akan menggembirakan pakar runding yang mahal).

Satu-satunya jalan keluar yang mampan, selaras dengan apa yang dipersetujui oleh bapa pengasas negara kita, adalah untuk negarawan mencari keberanian politik untuk mewujudkan semula konsensus mengapa negara kita wujud, dan untuk menyempatkan pendidikan sivik untuk memastikan generasi akan datang memahami mengapa ia sangat berharga.

* Tunku Zain Al-'Abidin ialah Presiden Persatuan Squash Negeri Sembilan